

भावः कार्यवत् कारणं मतः” इत्युदयनाकार्यरभावसात्वस्य
दृष्टान्तविधया कार्यत्वोक्तिः क्षैमिकविधया । एतेन
प्रायश्चित्तविकटीकार्या ओष्ठणतकालद्वारेणात्यन्ता-
भावस्य क्षैमिकजन्यत्वस्य निराकरणम् निरस्तम्
प्रति योग्यताहीनस्वरूपसम्बन्धविशेषस्यैवात्यन्ताभावविशि-
ष्टबोधनियामकत्वेन तादृशसम्बन्धस्य तत्त्वज्ञानक्षत्या-
दिनिर्वाहत्वात् स्वाधिकरणे सति हि दुःखे भोजने
वा तादृशस्वरूपसम्बन्धाभावात् मिश्रबुद्धेरनुदयात्
तस्य तत्त्वज्ञानादिप्रयोज्यत्वमेवमन्यतोऽहम्

चौरद्वं त्रिं चौरद्वद्वेदम् शिवा० अण् । चौरद्व-
सम्बन्धिनि ।

चौरैय त्रिं चौरै संकृतम् ढञ् । चौरै संकृते परमाच्चे न०
हेम० । २यवाग्वां स्त्री ङीप् ।

चोड् पु० चोड्-घञ् षष्ठो । आखाने गजबन्धन्याम् शब्दचिं०
चोण त्रिं चि-वा० ङीप् । जयशीले । “महः चोणस्याश्विना
कण्वाय” अ० १. ११७, ८ चोणस्य जयणस्य निब० ६, ६.

चोणि(णौ) स्त्री चै-वा० ङीप् वा ङीप् । षष्ठ्ययां
निब० । “मत्स्यो युगान्तसमये मनुनोपलब्धः चोषीमयो
निखिलजीयनिकायकेतुः” भाग० २, ७, १२ । २एकसंख्यायाश्च
चोद पु० चोद-घञ् । चूर्खने मेपणे अमरः कर्म्मणि
घञ् । २रजसि च हेम० । “आनेमिमग्नेः शितिकण्ठपचं
चोदद्युतश्चुभिरे रयौघैः” माघः “घटः खण्डनखण्ड
आत्संखज्जोदक्षमे” नैप० ।

चोदक्षम त्रिं चोदं क्षमते क्षम-अच् । विचारसहे “घटः
खण्डनखाद्यसहजोदक्षमे” नैप० ।

चोदस् न० चोद-अधुन् । जले निब० ।

चोदित न० चोद-णिच्-क्त । चूर्खिते मेपिते शब्दचिं० ।
चोदिमन् पु० चोदस्य भावः इमनिच् चोदादेशः । चोदतायाम् ।
चोदिष्ठ त्रिं अतिशयेन चोदः इठन् चोदादेशः । अतिचोद्रे ।
चोदीयस् त्रिं अतिशयेन चोद्रे ईयच्छन् चोदादेशः । चोदृतरे
“हृत्सहायः कार्यान् चोदीयानपि गच्छति” साधः

स्त्रियां ङीप् । [प्रजाश्च भवन्ति” शत० ब्रा० १, ५, २, ७ ।

चोधुक् त्रिं चोध- वा०-उक् । चोधायुक्ते । “चोधुका हास्य
चोभ पु० चोभ-घञ् । १सञ्चलने “स नूपरचोभपदाभिरासीत्”
“रथचोभपरिचान्तः” रघुः । २विकारे च “चोभमाशु
हृदयं न यदूनाम्” माघः । “अद्येन्द्रियचोभमयुग्मनेतः”
कुमा० ।

चोभक पु० “दुर्जराख्यस्य पूर्वस्यां पुरं नाम वरासनम् । तद्वज्रिये

महाशैलः चोभको नाम नामतः” कालिकापु० ७अ०
उक्ते कामाख्यतीर्थस्थनगरभेदे । चोभ-घञ् लृ । २चोभ-
कारके त्रि० ।

चोभण त्रिं चोभ-णिच्-ल्यु । चोभजनके । २कामवाणविशेषे
पु० पञ्चवाणशब्दे विवृतिः २शिवे पु० । “नमो बुद्धाय
लुब्धाय कुब्धाय चोभणाय च” भा० शा० २८६अ०
शिवसहस्रनाम । ४विष्णौ । “उद्धवः चोभणो देवः श्रुत-
गर्भोरमेध्वरः” विष्णुसं० तस्य च दृष्टिकाले प्रज्ञादि-
चोभकत्वात्तथात्वम् यथाह विष्णुपु० “प्रज्ञतिं पुरुषं
चैव प्रविश्यात्मेच्छया प्रभुः । चोभयामास भगवान् सर्ग-
कालेऽव्ययाव्ययौ” भावे ल्युट् । ५चोभणे न० ।

चोभ न० चो-मन् । १मण्डपोपरिशाजायाम् (चिलेवर) शब्दचिं० ।
२अष्टे भरतः ३गणहाराके पु० जटाधरः संज्ञायां कन् ।
तत्कार्ये ४चोरनामगन्धर्व्ये पु० शब्दचिं० ।

चौ(ण)णौ स्त्री चो-वा० नि वृद्धिश्च वा ङीप् । धरण्याम्
अमरः । अन्या व्युत्पत्तिः ब्रह्मवै० पु० २०७ अ० उक्ता यथा
“इत्या च यागधाराश्च चौणी चौणा लवे चया ।
महाकवे चयं यानि क्षितितन प्रकीर्त्तिता” तेन
चौणाशब्दात् षष्ठोः साधु । २एकसंख्यायाश्च ।

चौणीप्राचौर पु० चौणी प्राचौर इव यस्य । ससुह्रे जटा० ।
चौणीभुज् पु० चौणी भुनक्ति अर्धति भुज-क्लिप् । क्षिति
पालके राजनि

चौद्र न० चोद्राभिः सरवाभिर्निर्दत्तम् अण् । “मच्छिकाः कपिलाः
सूक्ष्माः क्षुद्रास्त्रास्तृणतः मधु । सुनिभिः चौद्रमित्युक्तं
तद्वर्णात् कपिलं भवेत्” इति भावप० उक्ते १मधुनि
अमरः । “सचौद्रपटलैरिव” रघुः । “गुणैर्माक्षिकवत्
चौद्रं विशेषानुमेहनं परम्” भावप० । २जले मेदि० ।
३चम्पकदन्ते पु० शब्दच० । ४क्षितिकण्ठे पांशौ न०
शब्दचिं० ५मागध्यां जाते जातिसङ्करभेदे पु० स्त्री०
“चतुरो मागधी सूते क्रूरान् मायोपजीविनः । मांश्च
खादुकरं चौद्रं सौगन्ध्रमिति विस्तृतम्” भा० अतु०
४८ अ० । चोद्रस्य भावः अण् । ६चोद्रतायां न० ।

चौद्रक्य न० चोद्रकः व्यायुधजीविसंघः स्वार्थे जगट् । व्या-
युधजीविसंघे टित्त्वसामर्थ्यात् स्त्रियां ङीप् चौद्र
कीलप्यल स्त्री सि०कौ० ।

चौद्रज न० चौद्रात् जायते जन-ङ । (मोम) ख्याते षडिक्-
यके राजनि० । २मधुजातमात्रे त्रि० ।

चौद्रधातु पु० कर्म० । माक्षिके उपधातुभेदे ईद्वयम् ।